

افغانستان

محافظت از افراد ملکی در منازعات مسلحانه

گزارش ویژه

افزایش آسیب به افغان های ملکی از اثر استفاده عمدی و بدون تفکیک از مواد انفجاری تعبیه شده

عکس: غلام الله حبیبی / ای پی ا

کابل، افغانستان

اکتوبر ۲۰۱۸

نگاه اجمالی

مرگ و مجروحیت افغان های ملکی از اثر مواد انفجاری تعبیه شده^۱، به خصوص انفجارهای انتحاری بیش از حد در افغانستان افزایش یافته است. مواد انفجاری تعبیه شده تقریباً نیمی از تلفات ملکی ناشی از خشونت های مرتبط به منازعات را سبب می شود و از آن بطور روز افزون در حملات بالای مردمان ملکی استفاده می شود.

در این گزارش ویژه که از سوی هیئت معاونت سازمان ملل متحد در افغانستان (یوناما) تهیه شده است، نگرانی های جدی در مورد افزایش استفاده از حملات عمدی و بدون تفکیک از سوی عناصر مخالف دولت بالای مردمان ملکی بیان شده است. در این حملات عمدتاً از مواد انفجاری به شکل انتحاری و غیر انتحاری استفاده می شود: بم های به شکلی دیزاین، برنامه ریزی و جاسازی می شود که در میان جمعیت مردم ملکی انفجار کرده و مردان، زنان و کودکان افغان را کشته و مجروح سازد؛ معیشت مردم را نابود کند؛ زندگی را مختل سازد؛ و در میان جان بدر بردگان این حملات ترس و وحشت خلق کند.

یوناما پیوسته میزان بلند تلفات ملکی ناشی از استفاده بدون تفکیک عناصر مخالف دولت^۲ از مواد انفجاری تعبیه شده در ساحات مزدحم ملکی از جمله در حملاتی که مرتکبین آن ادعا داشتند که آنان اهداف مشروع نظامی را هدف قرار داده اند را ثبت کرده است. اما، در حالیکه حملات بدون تفکیک کماکان سبب رقم بلند تلفات ملکی شده است، از شروع سال ۲۰۱۸ بدینسو، حملاتی که در آن اهداف ملکی بطوری مستقیم و عمدی مورد هدف قرار گرفته است، تقریباً سبب نیمی از تلفات افراد ملکی شده است که به عناصر مخالف دولت نسبت داده می شود. اکثریت این تلفات ملکی بوسیله مواد انفجاری تعبیه شده نوع انتحاری و غیر انتحاری صورت گرفته است.

در سال ۲۰۱۸، قربانیان این حملات عمدی شاگردان کورس قابلیت، شاگردانی که برای امتحان کانکور ورود به دانشگاه درس های آمادگی فرا می گرفتند، ورزشکاران و تماشاچیان مسابقات کریکت و پهلوانی، نمازگزاران و مساجد، کارکنان مؤسسات بشردوستانه، مسئولین معارف، کارکنان ملکی دولت که مشغول عرضه خدمات ضروری به افغان ها بودند و نیز مردمان ملکی که برای دسترسی به این خدمات دولتی مراجعه نموده بودند، کارکنان انتخابات و زنان و مردانی که می خواستند در پروسه انتخابات شرکت کنند را شامل می شود. موضوع قابل نگرانی عمیق اینکه پرسونل صحنی و خبرنگارانی که برای پوشش این حملات انتحاری و انفجاری به محل حادثه می رفتند نیز توسط این گونه مواد انفجاری هدف قرار گرفتند. افزون بر آن، یوناما گزارشات مؤثقی دریافت کرده است که نشان می دهد عناصر مخالف دولت از اطفال برای انجام حملات انتحاری و یا انتقال و جاسازی مواد انفجاری تعبیه شده استفاده می کنند.

^۱ برای تعریف این اصلاح به بخش اصطلاحات مراجعه شود.

^۲ همان.

افزون بر آسیب های فوری و مستقیمی که از اثر حملات انتحاری و انفجاری بالای قربانیان و خانواده های آنان وارد می شود، تأثیرات دراز مدت این گونه حملات بالای جمعیت گسترده تری از مردمان ملکی را نمی توان نادیده گرفت. ماهیت غیرقابل پیش بینی این گونه حملات، که اکثراً به دور از جبهه جنگ و در ساحات مزدحم ملکی صورت می گیرد، سبب شده است که افغانهای عادی پیوسته در ترس از انفجار بعدی زندگی کنند که این امر توانایی آنها برای سپری کردن یک زندگی عادی را بطور قابل ملاحظه ی محدود کرده است.

موضوع نگرانی خاص این است که به نظر می رسد بسیاری از حملاتی که در آن افراد ملکی هدف قرار گرفته اند، مشخصاً بالای اقلیت مذهبی مسلمانان شیعه که اکثریت شان متعلق به قوم هزاره اند، انجام شده است.

حملات انتحاری و انفجاری بالای مردمان ملکی و نیز استفاده بدون تفکیک از این گونه تاکتیک ها نقض فاحش حقوق بشردوستانه بین المللی بوده و می تواند جنایت جنگی محسوب شود. استفاده گسترده از حملات انتحاری و انفجاری علیه مردمان ملکی افغانستان (منجمله اقلیت های مذهبی و/یا قومی) نیز می تواند جنایت علیه بشریت محسوب شود.

یوناما حکومت را ترغیب می کند که این روال حملات علیه مردمان ملکی، منجمله حملات علیه محلات شیعه نشین را تحقیق نموده، کاملاً مستند ساخته و بطور شفاف بررسی کند. همچنان، حکومت باید اقدامات فوری را جهت پاسخگو قرار دادن عاملین این گونه حملات اتخاذ نماید. در این گزارش، پیشنهادهای برای اتخاذ تدابیر فوری جهت جلوگیری از مرگ و مجروحیت بیشتر مردمان ملکی از اثر این گونه حملات مطرح شده است. یوناما یک بار دیگر از عناصر مخالف دولت می خواهد که حملات عمدی خود بالای مردمان و اهداف ملکی را فوراً متوقف کرده، از استفاده بدون تفکیک و نامتناسب مواد انفجاری تعبیه شده در ساحات پر رفت و آمد افراد ملکی دست بردارند و استفاده از مواد انفجاری تعبیه شده نوع فشاری را فوراً متوقف سازند.

گزارش ویژه افغانستان: افزایش آسیب ناشی از استفاده عمدی و بدون تفکیک از مواد انفجاری تعبیه شده - اکتوبر ۲۰۱۸

ماموریت

این گزارش ویژه، متمم گزارش ربع سوم سال ۲۰۱۸ یوناما در مورد محافظت از افراد ملکی در منازعات مسلحانه که دوره زمانی ۱ جنوری الی ۳۰ سپتمبر را در بر می گیرد، می باشد. در گزارش ربع سوم، تلفات ملکی و آسیب به مردمان ملکی ناشی از تمام انواع رویدادها شامل گردیده است.^۳

این گزارش طبق مأموریت یوناما بر اساس قطعنامه شماره ۲۴۰۵ (۲۰۱۸) شورای امنیت سازمان ملل متحد "به منظور نظارت بر وضعیت افراد ملکی، هماهنگی تلاش ها به هدف اطمینان از محافظت آنها، [...]، ترویج پاسخ دهی، و همکاری در تطبیق کامل آزادی های بنیادی و مفاد حقوق بشری مندرج در قانون اساسی افغانستان و معاهدات بین المللی که افغانستان عضو آن ها می باشد"، تهیه شده است.

یوناما مجموعه ی از فعالیت ها را به هدف کاهش اثرات جنگ بر افراد ملکی انجام می دهد، منجمله نظارت مستقل و بی طرفانه از حوادثی که در آن افراد ملکی کشته یا زخمی می شوند؛ فعالیت های دادخواهی با تمام طرف های منازعه و فعالیت هایی که باعث ترویج رعایت مقررات حقوق بشردوستانه بین المللی، حقوق بشر، قانون اساسی و سایر قوانین افغانستان می شود.

مجموع رویدادها و مسؤلیت طرف های منازعه

در طول سال ۲۰۱۸، عناصر مخالف دولت حملات شان در ساحات ملکی و علیه مردمان ملکی را شدت بخشیدند و بطور روز افزون از مواد انفجاری تعبیه شده ی حاوی مقادیر زیادی مواد انفجاری و نیز از چندین مواد انفجاری تعبیه شده استفاده کردند که سبب افزایش میزان تلفات افراد ملکی شده است.

مرگ و مجروحیت افراد ملکی ناشی از استفاده ی عناصر مخالف دولت از ترکیب حملات با مواد انفجاری تعبیه شده انتحاری و غیر انتحاری در حد بی پیشینه ی در ربع سوم سال ۲۰۱۸ افزایش یافته است، در حالیکه عناصر مخالف دولت بطور روز افزون این حملات را مشخصاً علیه جمعیت ملکی انجام دادند. از اول جنوری الی ۳۰ سپتمبر ۲۰۱۸، یوناما ۳۶۳۴ مورد تلفات ملکی (۱۰۶۵ کشته و ۲۵۶۹ مجروح) ناشی از حملات انتحاری و غیر انتحاری با استفاده از مواد انفجاری تعبیه شده را ثبت کرده است. این آمار تلفات، شامل ۲۴۷ مورد تلفات زنان (۷۲ کشته و ۱۷۵ مجروح) و ۶۰۸ مورد تلفات کودکان (۱۵۵ کشته و ۴۵۳ مجروح) می شود. در جریان دوره زمانی شامل این گزارش، حملات انتحاری با استفاده از مواد انفجاری شمار فزاینده ی از زنان و کودکان را کشته و

^۳ گزارش ربع سوم قرار است در اواسط ماه اکتوبر منتشر شود. به گزارشات در مورد محافظت از افراد ملکی در این سایت مراجعه شود: <https://unama.unmissions.org/protection-of-civilians-reports>

گزارش ویژه افغانستان: افزایش آسیب ناشی از استفاده عمدی و بدون تفکیک از مواد انفجاری تعبیه شده - اکتوبر ۲۰۱۸

مجروح کرده که دلیل عمده آن افزایش در رقم حملات عمدی علیه اهداف ملکی که در آنجا زنان و کودکان حضور داشتند، بوده است.

از ۱ جنوری الی ۳۰ سپتمبر ۲۰۱۸، تلفات ملکی ناشی از حملات تمام انواع مواد انفجاری تعبیه شده الی ۲۱ درصد نسبت به عین دوره ی سال ۲۰۱۷ افزایش یافته است، در حالیکه شمار تلفات ملکی ناشی از حملات انتحاری با استفاده از مواد انفجاری الی ۴۶ درصد افزایش داشته است. استفاده از مواد انفجاری نوع انتحاری^۴ به تنهایی سبب بیشترین رقم مرگ و مجروحیت^۵ افراد ملکی نسبت به هر نوع تاکتیک دیگر به شمول درگیری های زمینی شده است.^۶ مواد انفجاری غیر انتحاری^۷ نیز سبب سطح بلندی از تلفات ملکی شده است - که اکثراً از اثر مواد انفجاری نوع فشاری که توسط قربانی فعال می شود، بوجود آمده است. تاکتیک متذکره مایه نگرانی عمیق می باشد.

یوناما تمام تلفات ملکی برخاسته از مواد انفجاری تعبیه شده انتحاری و غیر انتحاری را در این دوره گزارشدهی به ترتیب ذیل به عناصر مخالف دولت نسبت داده است: ۵۲ درصد تلفات ملکی منسوب به داعش/ولایت خراسان دولت اسلامی عراق و شام، ۴۰ درصد منسوب به طالبان و بقیه به عناصر نامشخص مخالف دولت.

^۴ در این گزارش، یوناما از اصطلاح "مواد انفجاری نوع انتحاری" و یا "حملات انتحاری" استفاده می کند که شامل تمام حملاتی می شود که در آن حمله کننده از مواد انفجاری تعبیه شده، معمولاً جاسازی شده در بدنش و یا در موتر که انتظار دارد با انفجار آن خودش کشته شود، استفاده می کند. این اصطلاح شامل حملات پیچیده نیز می شود که متشکل از عناصر ذیل است: دو و یا بیشتر از دو حمله کننده با دو و یا بیشتر از دو نوع سلاح که یکی از سلاح ها مواد انفجاری نوع انتحاری می باشد.

^۵ از اول جنوری الی ۳۰ سپتمبر ۲۰۱۸، یوناما ۲۳۴۳ مورد تلفات ملکی (۷۱۴ کشته و ۱۶۲۹ مجروح) ناشی از مواد انفجاری نوع انتحاری را ثبت کرده است.

^۶ از اول جنوری الی ۳۰ سپتمبر ۲۰۱۸، یوناما ۴۵ درصد تلفات ملکی را به استفاده از مواد انفجاری نوع انتحاری و سایر مواد انفجاری تعبیه شده توسط عناصر مخالف دولت و ۲۹ درصد تلفات ملکی را به درگیری های زمینی بین تمام طرف های منازعه نسبت داده است.

^۷ یوناما مواد انفجاری تعبیه شده غیر انتحاری که در افغانستان بکار می رود را در کل به سه کتگوری تقسیم می کند: مواد انفجاری تعبیه شده که به فرمان شخص فعال می شود (یعنی از طریق رادیو ویا ریموت کنترل)؛ مواد انفجاری که توسط شخص قربانی فعال می شود (یعنی مواد انفجاری نوع فشاری ویا سیم کشی شده که مثل تله کار می کند و بسیاری از آن به عنوان ماین ضد پرسونل کار می کند)؛ و سایر انواع مواد انفجاری تعبیه شده، مواد انفجاری زمانبندی شده، مغناطیسی، و موادی انفجاری که امکان تشخیص عامل انفجار/سویچ آن وجود نداشته است.

هدف گرفتن عمدی افراد ملکی با استفاده از مواد انفجاری تعبیه شده در حملات

من بازیگن کریکت بودم و در زمان حادثه، یکی از اعضای تیم کریکت بودم. ما در قرعه کشی برنده شدیم و تصمیم گرفتیم که اول توپ بزنیم. ما بازی مان را تکمیل کردیم و وقفه کوتاهی گرفته شد و از یک تعداد مهمانان دعوت شد که در مورد مسابقات صحبت های داشته باشند. پیش از اینکه سخنرانی ها شروع شود، صدای انفجار به گوشم رسید و دود سرخی را دیدم که به هوا بلند می شد. متوجه خون خودم شدم و دانستم که زخمی شده ام. شروع کردم به دویدن؛ صدای انفجار دیگری را شنیدم و متوقف شدم. برای مدتی به روی زمین ماندم. به سبب خونریزی بیهوش شدم. بعد از مدتی مردم مرا به شفاخانه بردند... حمله علیه بازیکنان و میدان بازی خلاف انسانیت است.

پسر ۱۶ ساله ی که هنگام یک مسابقه کریکت در شهر جلال آباد به تاریخ ۱۸ مارچ ۲۰۱۸ از اثر انفجار مواد انفجاری تعبیه شده نوع کنترل از راه دور زخمی شد.

در سال ۲۰۱۸، یوناما افزایش نگران کننده ی در رقم حملاتی که در آن عناصر مخالف دولت عمداً مردمان ملکی و یا اهداف ملکی را با استفاده از حملات انتحاری و مواد انفجاری غیر انتحاری هدف قرار می دادند، ثبت کرده است. این حملات سبب رقم فوق العاده بلند تلفات ملکی شده، نظم اجتماعی را به شدت مختل کرده و سبب ایجاد ترس در میان مردمان ملکی شده است. از ۱ جنوری الی ۳۰ سپتمبر ۲۰۱۸، یوناما ۲۳۵۴ مورد تلفات ملکی (۶۷۶ کشته و ۱۶۷۸ مجروح) ناشی از ۹۳ حمله انتحاری و سایر حملات با استفاده از مواد انفجاری را ثبت کرده که در آن، افراد ملکی بطور عمدی هدف حمله قرار گرفتند؛ این رقم افزایش دو ثلث در شمار تلفات ملکی و تقریباً دو برابر در شمار حملات نسبت به عین دوره در سال ۲۰۱۷ را نشان می دهد. حملاتی که در آن افراد ملکی بطور عمدی مورد هدف قرار گرفتند ۶۵ درصد تلفات ملکی ناشی از حملات انتحاری و سایر حملات بواسطه مواد انفجاری را سبب شده و تقریباً نیمی مجموع تلفات ملکی منسوب به عناصر مخالف دولت را تشکیل می دهد.

به نظر می رسد که بسیاری از حملات انتحاری و سایر حملات با استفاده از مواد انفجاری که در آن مردم ملکی هدف قرار گرفتند، بطور مشخص علیه مردمان ملکی متعلق به اقلیت مذهبی مسلمانان شیعه که اکثریت آنها مربوط به قوم هزاره نیز می شوند، صورت گرفته است (به بخش بعدی مراجعه شود).

اهداف ملکی که از سوی عناصر مخالف دولت بطور عمدی مورد حمله قرار گرفتند شامل ورزشگاه ها، مساجد، مکاتب، کلینیک های صحی، تأسیساتی که در آن مؤسسات بشردوستانه فعالیت داشتند و مراکز ثبت نام رای دهندگان می شود.

گزارش ویژه افغانستان: افزایش آسیب ناشی از استفاده عمدی و بدون تفکیک از مواد انفجاری تعبیه شده - اکتوبر ۲۰۱۸

بطور مشخص، حملات بالای سایت های مربوط به انتخابات فجیع بوده است زیرا بسیاری از مراکز ثبت نام رای دهندگان در تأسیسات ملکی از قبیل مکاتب، مساجد و کلینک های صحی جابجا شده بود که حملات بالای این تأسیسات تأثیرات مخربی بالای شاگردان، معلمین، رهبران مذهبی، نمازگزاران، کارکنان صحی و بیماران بر جای گذاشته است. برای مثال، حمله ی با استفاده از مواد انفجاری تعبیه شده علیه یک سایت ثبت نام رای دهندگان در یک مسجد در شهر خوست بتاريخ ۶ می جان ۱۷ فرد ملکی را گرفت و ۳۵ تن دیگر به شمول ۶ پسر و چهار زن را مجروح کرد. بتاريخ ۲۲ اپریل در شهر کابل، یک حمله کننده انتحاری مواد انفجاری همراهش را در میان افراد ملکی که در مقابل مرکز توزیع تذکره هویت در نزدیک یک مکتب در یک منطقه عمدتاً هزاره نشین صف کشیده بودند، منفجر ساخته که ۶۰ تن افراد ملکی به شمول ۲۳ زن، ۷ پسر و سه دختر را کشت و به تعداد ۱۳۸ تن دیگر به شمول ۶۵ زن، ۱۱ پسر و شش دختر را مجروح کرد. داعش/ولایت خراسان دولت اسلامی عراق و شام مسئولیت این حمله در شهر کابل را بدوش گرفت.^۸

تلفات ملکی برخاسته از حملات انتحاری و سایر حملات با استفاده از مواد انفجاری علیه افراد ملکی که مسئولیت آنرا داعش به عهده گرفته است، پیوسته در حال افزایش بوده است. از ۱ جنوری الی ۳۰ سپتمبر ۲۰۱۸، یوناما ۱۵۱۳ مورد تلفات ملکی (۴۴۳ کشته و ۱۰۷۰ مجروح) ناشی از ۳۲ حمله انتحاری و سایر حملات با استفاده از مواد انفجاری تعبیه شده را ثبت کرده است که داعش مسئولیت آنرا بدوش گرفته است؛ این رقم تلفات، یک افزایش ۲۲۳ درصدی در تلفات ملکی و ۱۷ رویداد بیشتر نسبت به آنچه که یوناما در عین دوره در سال ۲۰۱۷ ثبت کرده بود را نشان می دهد. یک حمله هولناک که داعش مسئولیت آن را پذیرفت در شهر جلال آباد ولایت ننگرهار بتاريخ ۱۸ می صورت گرفت. در جریان آن حمله، چهار مواد انفجاری تعبیه شده نوع کنترل از راه دور هنگامی که برگزار کننده مسابقات کریکت در جریان وقفه بازی برای تماشاچیان سخنرانی می کرد، منفجر شد.^۹ این چهار انفجار، جان هشت فرد ملکی به شمول یک پسر را گرفت و ۵۵ تن دیگر به شمول سه پسر را زخمی کرد.

در یک حادثه هولناک دیگر، بتاريخ ۳۱ جولای، یک مهاجم انتحاری واسطه مملو از مواد انفجاری خود را در خارج از محوطه ریاست مهاجرین و عودت کننده گان در شهر جلال آباد در جریان یک نشست که در آن کارمندان مؤسسات غیر دولتی و ملل متحد حضور داشتند، منفجر کرد. سپس مهاجمان دیگر وارد محوطه گردیده و با شلیک بدون تفکیک گوله و پرتاب بم های دستی بسوی افراد ملکی که قصد پنهان شدن و فرار از ساحه را

^۸ مراجعه شود به گزارش ویژه یوناما در مورد رویداد های امنیتی مرتبط به انتخابات در میان سال ۲۰۱۸ و محافظت از افراد ملکی در منازعات مسلحانه. تمام گزارشات یوناما در مورد محافظت افراد ملکی در منازعات مسلحانه در این وبسایت قابل دسترس است: <http://unama.unmissions.org/protection-of-civilians-reports>. اعلامیه داعش در مورد پذیرفتن مسئولیت حمله مورخ ۲۲ اپریل در شهر کابل در اینجا قابل دریافت است: <https://ent.siteintelgroup.com/Statements/is-khorasan-province-claims-100-casualties-in-suicide-bombing-at-voter-registration-center-in-kabul.html> تاریخ آخرین مراجعه به سایت: ۸ اگست ۲۰۱۸.

^۹ داعش مسئولیت این رویداد را از طریق نشرات رادیویی خود که در ولایت ننگرهار نشر می شود، به عهده گرفت. یک نسخه آن در آرشیف یوناما موجود است.

گزارش ویژه افغانستان: افزایش آسیب ناشی از استفاده عمدی و بدون تفکیک از مواد انفجاری تعبیه شده - اکتوبر ۲۰۱۸

داشتند، پرداختند. این حمله منجر به کشته شدن ۱۵ فرد ملکی و مجروح شدن ۲۸ تن دیگر، بشمول دو دختر، دو پسر و سه زن گردید. داعش/ولایت خراسان دولت اسلامی عراق و شام مسئولیت این حمله را بعهده گرفت.^{۱۰} این رویداد سومین موردی بود که طی مدت چهار روز افراد ملکی را به وسیله حملات انتحاری با استفاده از مواد انفجاری تعبیه شده در ولایت ننگرهار مورد هدف قرار می داد.

یوناما نگرانی شدید اش را نسبت به هدف قرار گرفتن پرسونل صحی و خبرنگاران به ترتیب حین رسیده گی به قربانیان حملات و پوشش خبری، از سوی عناصر مخالف دولت ابراز می کند. بطور مثال، بتاريخ ۳۰ اپریل ۲۰۱۸، یک فرد انتحار کننده مواد انفجاری همراهش را در برابر یک پوسته امنیتی در مقابل ریاست مبارزه علیه تروریسم ریاست عمومی امنیت ملی در شهر کابل منفجر نمود که از اثر آن به تعداد ۲۱ نفر از افراد ملکی کشته و به تعداد ۴۲ نفر دیگر مجروح گردیدند. انتحار کننده دومی مواد انفجاری همراهش را در میان افراد کمک کننده و خبرنگاران اندکی پس از رسیدن آنها به محل حادثه منفجر ساخت. نظر به گفته شاهدان عینی و نیروهای امنیتی، انتحار کننده دومی یک کمره و کارت شناسایی جعلی مطبوعات را با خود داشت و خود را یک خبرنگار وانمود کرده بود. داعش/ولایت خراسان دولت اسلامی مسئولیت هر دو حمله و بطور خاص مسئولیت حمله دومی را که به گفته آنان "نیروهای امنیتی و رسانه های کافر در محل رویداد را کشت" بعهده گرفت.

یوناما همچنان سه برابر افزایش در میزان تلفات ملکی ناشی از حملات انتحاری و مواد انفجاری تعبیه شده را که توسط آن افراد ملکی مورد هدف قرار گرفتند و طالبان مسئولیت آنها را بعهده گرفت، ثبت نموده است. هفت مورد از این قبیل رویداد ها که تاکنون در سال ۲۰۱۸ ثبت گردیده است منجر به ۴۱۵ مورد تلفات ملکی (۱۵۲ نفر کشته و ۲۶۳ مجروح) گردید که اکثریت این تلفات ناشی از حمله انتحاری بوسیله واسطه مملو از مواد انفجاری در برابر یک ساختمان اداری دولتی در شهر کابل در ماه جنوری ۲۰۱۸ بوده است که منجر به تقریباً ۳۵۰ مورد تلفات ملکی گردید.^{۱۱} در مجموع، در نه ماه نخست سال ۲۰۱۸، یوناما به تعداد ۱۴۶۸ مورد تلفات افراد ملکی (۴۶۰ کشته و ۱۰۰۸ مجروح) را به طالبان نسبت داده است که این تلفات در جریان ۳۰۲ رویداد جداگانه که در آن از حملات انتحاری و سایر تکتیک های مواد انفجاری تعبیه شده استفاده شده است، بوجود آمده است.

^{۱۰} ادعای مسئولیت حمله، در سایت ذیل قابل دست رس است: <https://news.siteintelgroup.com/Jihadist-News/is-khorasan-province-claims-2-man-suicide-raid-on-department-of-refugees-and-returnees-in-jalalabad.html> آخرین بار بتاريخ ۸ اگست ۲۰۱۸ به این سایت مراجعه صورت گرفته است.

^{۱۱} ادعای مسئولیت در سایت ذیل قابل دسترس هست: https://twitter.com/Terror_Monitor/status/9908611445477863424 آخرین بار بتاريخ ۴ اکتوبر ۲۰۱۸ به این سایت مراجعه صورت گرفته است.

^{۱۲} بتاريخ ۲۷ جنوری ۲۰۱۸، حمله بالای ساختمان اداری وزارت امور داخله در شهر کابل منجر به کشته شدن ۱۱۴ نفر ملکی و مجروح شدن ۲۲۹ نفر ملکی دیگر گردید.

حملات با انگیزه های فرقه گرائی در برابر مسلمانان شیعه

"من با مادر و برادرزاده ام در طبقه دوم مسجد بودیم و زمانیکه جا نماز مان را پهن کردیم، صدای فیر مرمی را شنیدیم. همگی به طرف دروازه های عمومی دویدند. آنها بالای ما از منزل تحتانی فیر کردند، بنابر این، مردم همگی پس بطرف نماز خانه هجوم بُردند و این زمانی بود که مادر بیچاره ام مورد اصابت مرمی قرار گرفت و به زمین افتاد. در عین زمان دختر برادرم نیز مورد اصابت مرمی قرار گرفت و به زمین افتاد. من نیز در قسمت بازوی راستم مورد اصابت مرمی قرار گرفتم و به زمین افتادم و خون زیادی از دست دادم. هیچ فردی به کمک ما نیامد و یک انفجار بزرگ صورت گرفت و در نتیجه ی انفجار، شیشه های شکسته، سینه و صورتم را مجروح نمود. وقتیکه ما در شفاخانه بودیم، بطور پیوسته در باره مادرم سوال می کردیم و برادر بزرگترم می گفت که مادر در شفاخانه ی دیگر تحت تداوی می باشد. زمانیکه ما از شفاخانه مرخص شدیم و به خانه برگشتیم، برادرم به ما گفت که مادر مان آن روز در مسجد کشته شده بود"^{۱۳}

اظهارات زن قربانی حادثه ناشی از حمله پیچیده بر مسجد شیعیان به تاریخ ۲۵ اگست در شهر کابل.

مثل رویدادهای نگران کننده که در سال ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷ مشاهده گردید، از اول جنوری الی ۳۰ سپتمبر ۲۰۱۸، عناصر مخالف دولت به حملات شان در برابر اقلیت مذهبی مسلمانان شیعه که اکثریت آنان قوم هزاره اند، ادامه دادند.^{۱۴} در جریان نه ماه نخست سال ۲۰۱۸، این حملات منجر به ۷۰۵ مورد تلفات ملکی (۲۱۱ نفر کشته و ۴۹۴ مجروح) گردید که به استثنای یک حمله انتحاری، مسئولیت بقیه تمامی حملات را داعش/ولایت خراسان دولت اسلامی بعهده گرفت. یوناما تداوم حملات علیه جماعت مسلمانان شیعه را توأم با نگرانی شدید مورد توجه دارد. در جریان نه ماه نخست سال ۲۰۱۸، یوناما رقم بیشتری از تلفات ملکی ناشی از حملات در برابر مسلمانان شیعه را نسبت به تلفات در طول سال ۲۰۱۷ ثبت کرده است.^{۱۵}

در تازه ترین مورد، بتاريخ ۵ سپتمبر ۲۰۱۸، دو انفجار (یک انفجاری انتحاری با استفاده از مواد انفجاری تعبیه شده در بدن شخص انتحاری و یک انفجار مواد انفجاری جاسازی شده در یک واسطه نقلیه) پهلوانان و تماشاچیان مسابقه پهلوانی در یک ورزشگاه واقع در منطقه قلعه ناظیر شهر کابل که منطقه شیعه نشین است را هدف قرار داد که منجر

^{۱۳} مصاحبه یوناما با قربانی، دفتر یوناما، شهر کابل، ۷ سپتمبر ۲۰۱۷

^{۱۴} اکثریت مسلمانان شیعه در افغانستان از قوم هزاره هستند و یک اقلیتی از مسلمانان اکثریت سنی افغانستان را تشکیل میدهند.

^{۱۵} یوناما به تعداد ۵۵۱ مورد تلفات ملکی (۲۰۷ نفر کشته و ۳۳۹ نفر مجروح) ناشی از حملات فرقه ای در برابر مسلمانان شیعه در سال ۲۰۱۷ را ثبت نمود. به گزارش سالانه سال

۲۰۱۷ محافظت از افراد ملکی در افغانستان، صفحه ۴۱ مراجعه شود.

گزارش ویژه افغانستان: افزایش آسیب ناشی از استفاده عمدی و بدون تفکیک از مواد انفجاری تعبیه شده - اکتوبر ۲۰۱۸

به کشته ۲۹ فرد ملکی و مجروح شدن ۹۲ تن ملکی دیگر، بشمول اطفال گردید. قربانیان این حمله هولناک را ورزشکاران، تماشاچیان و اطفال تشکیل میداد. افراد کمک رسان و خبرنگاران نیز بطور فاجعه باری از این حمله متأثر گردیدند. فرد مهاجم انتحاری مواد انفجاری همراهش را در داخل ورزشگاه هنگامیکه مسابقه جریان داشت منفجر نمود که منجر به کشته شدن دست کم ده تن و مجروح شدن بیشتر از ۳۰ نفر دیگر گردید. سپس یک موتر مملو از مواد انفجاری در مجاورت ورزشگاه منفجر شد که افراد کمک رسان و خبرنگاران در ساحه را کشته و مجروح کرده و باعث وارد آوردن تلفات بیشتری ملکی گردید. داعش/ولایت خراسان دولت اسلامی مسئولیت این حمله را بعهدہ گرفت.^{۱۶} دو حملهٔ مرگبار مشابه دیگر در ماه آگست ۲۰۱۸ بوقوع پیوست که منجر به کشته شدن ۷۳ فرد ملکی و مجروح شدن ۱۶۱ نفر ملکی دیگر گردید. در حملهٔ نخست، بتاريخ ۳ آگست، دو حمله کنندهٔ انتحاری مرد که چادری زنانه بسر داشتند، مواد انفجاری همراه شان را در میان نمازگذاران در جریان ادای نماز جمعه در مسجد امام زمان در قریهٔ خواجه حسن شهر گردیز منفجر ساختند که منجر به کشته شدن ۳۳ فرد ملکی، بشمول ۱۰ طفل و مجروح شدن ۹۴ فرد دیگر، بشمول هفت طفل گردید. در رویداد دومی، بتاريخ ۱۵ آگست ۲۰۱۸، در ساحهٔ نقاش دشت برچی شهر کابل که یک منطقهٔ شیعه نشین است، یک فرد انتحاری مواد انفجاری همراهش را در داخل یک صنف درسی مرکز آموزشی موعود منفجر ساخت که در نتیجه، به تعداد ۴۰ فرد ملکی کشته و به تعداد ۶۷ تن دیگر مجروح گردیدند. مسئولیت هر دو حمله را داعش/ولایت خراسان دولت اسلامی بعهدہ گرفت.^{۱۷}

استفاده بدون تفکیک از مواد انفجاری تعبیه شده

علاوه بر حملات مستقیم در برابر افراد ملکی، عناصر مخالف دولت به حملات بدون تفکیک خود با استفاده از مواد انفجاری تعبیه شده ادامه دادند که باعث آسیب قابل ملاحظه‌ای به مردم افغانستان گردید. این حملات شامل کارگیری از حملات انتحاری بدون تفکیک هدف و کارگیری از مواد انفجاری تعبیه شده نوع فشاری که با تماس قربانی منفجر میگردد و نحوه انفجار آن ذاتاً بدون تفکیک هدف صورت می‌گیرد، می‌شود.

بتاریخ ۲۲ جولای، یک حملهٔ انتحاری در نزدیکی دروازهٔ ورودی میدان هوایی کابل در میان تجمع بزرگی از نیروهای امنیتی افغانستان که بخاطر تأمین امنیت برای بازگشت معاون نخست ریاست جمهوری افغانستان، جنرال

^{۱۶} ادعای مسئولیت در سایت ذیل قابل دسترس می‌باشد: https://twitter.com/Terror_Monitor/status/1037533194352906240 برای آخرین بار بتاريخ ۱۶ سپتمبر ۲۰۱۸ به این سایت مراجعه صورت گرفته است.

^{۱۷} ادعای مسئولیت در سایت ذیل قابل دسترس می‌باشد: https://twitter.com/Terror_Monitor/status/1025891355548180480 (که به جماعت مسلمانان شیعه بعنوان هدف اشاره میکند) و همچنان در سایت https://f.top4top.net/p_9587g3kp1.jpg (که در آن زبان فرقه گرایانه استفاده شده است) موجود است. به این سایت برای آخرین بار بتاريخ ۱۶ سپتمبر ۲۰۱۸ مراجعه شده است.

گزارش ویژه افغانستان: افزایش آسیب ناشی از استفاده عمدی و بدون تفکیک از مواد انفجاری تعبیه شده - اکتوبر ۲۰۱۸

عبدالرشید دوستم در آنجا حضور داشتند بوقوع پیوست. یک تعداد زیادی از هواداران وی نیز در جمع مردم حضور داشتند که در نتیجه انفجار، به تعداد ۲۷ نفر از افراد ملکی کشته و به تعداد ۷۹ نفر دیگر مجروح گردیدند. داعش/ولایت خراسان دولت اسلامی مسئولیت این حمله را بعهده گرفت.^{۱۸} این حمله نمونه‌ی از چندین حمله انتحاری بدون تفکیک، به ویژه در شهر کابل است که مقامات حکومتی را با استفاده از مقدار زیاد مواد انفجاری و در ساحات مزدحم مورد هدف قرار داده و منجر به کشته و مجروح شدن افراد عادی ملکی که مصروف زنده‌گی روزمره‌شان اند، شده است.

اکثریت تلفات ملکی ناشی از مواد انفجاری تعبیه شده‌ی غیرانتحاری از اثر مواد انفجاری نوع فشاری بوجود می‌آید که از سوی عناصر مخالف حکومت، عمدتاً طالبان جاسازی می‌گردند. باوجود یک کاهش ۳۳ درصدی در میزان تلفات ملکی ناشی از مواد انفجاری نوع فشاری در مقایسه با عین دوره در سال ۲۰۱۷، یوناما ۵۴۴ مورد تلفات ملکی (۲۰۱ کشته و ۳۴۳ مجروح) ناشی از این نوع مواد انفجاری را از اول جنوری الی ۳۰ دسمبر ۲۰۱۸ ثبت نموده است. مواد انفجاری تعبیه شده نوع فشاری کماکان باعث کشته و مجروحیت افراد ملکی و همچنان از بین بردن زندگی خانواده‌ها حتی پس از ختم جنگ می‌گردند. بطورمثال، در ولایت میدان وردگ، بتاريخ ۲۷ جولای، مواد انفجاری تعبیه شده نوع فشاری که از سوی طالبان جاسازی شده بود، زمانی منفجر گردید که یک پسر حین چرانیدن مواشی اش بالای آن پا گذاشت که در نتیجه باعث کشته شدن وی و مجروح شدن دو پسر دیگر گردید.

مواد انفجاری تعبیه شده نوع فشاری و سایر ماین‌های زمینی ضد پرسونل پیوسته باعث وارد آوردن تلفات قابل ملاحظه‌ی به افراد ملکی می‌گردند. باوجود چالشهای دوامدار ناشی از جاسازی مواد انفجاری تعبیه شده نوع فشاری، حکومت به تلاشهای جهت پاکسازی این مواد ادامه می‌دهد و سعی مینماید تا افراد ملکی را در برابر این نوع مواد انفجاری محافظت نماید و همچنان حکومت پیشرفت‌هایی در راستای تعهدات اش بر اساس پیمان اوتاوا در مورد منع کارگیری از ماین بخاطر عاری ساختن افغانستان از ماین الی سال ۲۰۳۰، داشته است.^{۱۹}

^{۱۸} ادعای مسئولیت در سایت https://twitter.com/Terror_Monitor/status/1021173450000306176 موجود است و برای آخرین بار بتاريخ ۸ اگست ۲۰۱۸ به آن دسترسی صورت گرفته است.

^{۱۹} جهت معلومات مزید به سایت <http://www.mineaction.org/programmes/afghanistan> مراجعه شود.

گزارش ویژه افغانستان: افزایش آسیب ناشی از استفاده عمدی و بدون تفکیک از مواد انفجاری تعبیه شده - اکتوبر ۲۰۱۸

ولایاتی که بیشترین آسیب را از ناحیه حملات عمدی و بدون تفکیک مواد انفجاری تعبیه شده متحمل شده اند

من یک ورزشکار رشته پهلوانی هستم. من همه روزه جهت اجرای تمرینات ام به کلب میوند واقع در قلعه ناظر (شهر کابل) میروم. بتاريخ ۵ سپتمبر، من هنگامیکه در اطاق تبدیل لباس بودم، صدای مهیب انفجاری را شنیدم. فکر کردم این انفجار در نزدیکی من بوقوع پیوسته است. صدای انفجار به حدی بلند بود که شنوایی خود را برای چند لحظه از دست دادم. متوجه دود سیاهی شدم که اطراف مرا احاطه کرده بود، اما نمی دانستم که چی اتفاقی رخ داده است. نزدیک بود بی هوش شوم. دفعه‌ای یکی از دوستانم را دیدم که برای کمک فریاد میزد. به یک نحوی خود را به او نزدیک کردم. متوجه شدم که پای اش قطع شده است. سپس پای او را با دستمالم بسته کرده و او را به بیرون از کلب انتقال دادم. در مسیر راه، متوجه اجساد دوستانم و اعضای بدن که در همه جا پراکنده شده بود، گردیدم. مجبور بودم از بالای اجساد و جوی خون بگذرم. سپس مردم محل در خارج از کلب جمع شده بودند، آنها من و دوستانم را به نزدیکترین شفاخانه انتقال دادند. هنوز جرأت دیدن دوستانم را ندارم، چون نمیدانم که آیا می توانم دوستانم را بدون پا بینم یا خیر. من در مورد اینکه داعش و یا هرکس دیگری چگونه اینطور ظالم بوده میتواند قهر و اندوهگینم. آنها چگونه میتوانند حملات شان در برابر افراد ملکی توجیه کنند، بخصوص حمله بالای مسلمانانی که پیرو اوامر خداوند اند و کلمه توحید را میخوانند!"

پسر ۱۷ ساله که از اثر حمله انتحاری بالای یک مرکز ورزشی در شهر کابل بتاريخ ۵ سپتمبر مجروح

گردید.

ولایت کابل کماکان بلندترین میزان تلفات ملکی ناشی از درگیری های مسلحانه، عمدتاً از اثر حملات انتحاری مواد انفجاری تعبیه شده از سوی عناصر مخالف دولت در ساحات مزدحم ملکی پایتخت را ثبت کرده است. از اول جنوری الی ۳۰ سپتمبر ۲۰۱۸، یوناما به تعداد ۱۴۰۲ مورد تلفات ملکی (۴۳۳ کشته و ۹۶۹ مجروح) در شهر کابل را ثبت نموده است که ۹۹ درصد این تلفات ناشی از حملات انتحاری و سایر حملات با استفاده از مواد انفجاری تعبیه شده بوده است. تاکنون در سال ۲۰۱۸، یوناما به تعداد ۳۴ رویداد انفجار مواد انفجاری تعبیه شده را ثبت کرده است که منجر به تلفات ملکی در ولایت کابل شده است (۲۳ حمله انتحاری با استفاده از مواد انفجاری تعبیه شده و ۱۱ حمله مواد انفجاری تعبیه شده ی غیرانتحاری).

افراد ملکی در ولایت ننگرهار، به ویژه در شهر جلال آباد، نیز بطور فزاینده ی از حملات مواد انفجاری تعبیه شده، عمدتاً حملات انتحاری که مسئولیت آنها را داعش/ولایت خراسان دولت اسلامی بعهدہ گرفت، متأثر گردیدند. از اول جنوری الی ۳۰ سپتمبر ۲۰۱۸، یوناما به تعداد ۹۹۱ مورد تلفات ملکی (۲۶۸ کشته و ۷۲۳ مجروح) را که از اثر ۷۸

گزارش ویژه افغانستان: افزایش آسیب ناشی از استفاده عمدی و بدون تفکیک از مواد انفجاری تعبیه شده - اکتوبر ۲۰۱۸

حمله انتحاری و سایر حملات مواد انفجاری تعبیه شده وارد گردیده، در ولایت ننگرهار ثبت نموده است. این رقم در مقایسه با سال ۲۰۱۷ شش برابر افزایش را نشان می دهد.^{۲۰} بیشتر از دو سوم تلفات ملکی از اثر حملاتی وارد گردیده است که مسئولیت آن را داعش/ولایت خراسان دولت اسلامی بعهدہ گرفته است. تاکنون در سال ۲۰۱۸، یوناما به تعداد ۱۶ حمله انتحاری با استفاده از مواد انفجاری تعبیه شده و ۶۲ حمله غیرانتحاری مواد انفجاری تعبیه شده را که منجر به تلفات ملکی در ولایت ننگرهار گردیده است، ثبت نموده است.

افراد ملکی در ولایت های هلمند و کندهار نیز از پیامد های ناگوار حملات انتحاری و غیرانتحاری با استفاده از مواد انفجاری تعبیه شده از سوی عناصر مخالف دولت رنج برده اند. در ولایت هلمند، از اول جنوری الی ۳۰ سپتمبر ۲۰۱۸، تقریباً نصف تعداد ۲۳۹ مورد تلفات ملکی (۶۴ کشته و ۱۷۵ مجروح)، از اثر حملات انتحاری با استفاده از مواد انفجاری تعبیه شده بوجود آمده است و نصف باقی مانده آن عمدتاً از اثر مواد انفجاری تعبیه شده نوع فشاری صورت گرفته است. در یک حمله ظالمانه که افراد ملکی را بتاريخ ۲۳ مارچ مورد هدف قرار داد، یک فرد انتحار کننده واسطه مملو از مواد انفجاری خود را در خارج از یک مسابقه پهلوانی بین الولایتی حین خارج شدن تماشاچیان از مسابقه، منفجر کرد که منجر به کشته شدن ۱۵ فرد ملکی به شمول ۹ پسر و مجروح شدن ۴۷ فرد ملکی دیگر، بشمول ۱۱ پسر گردید.

مواد انفجاری تعبیه شده نوع فشاری باقی مانده از سالهای اخیر جنگ مایه نگرانی خاص در بسیاری از بخش های ولایت کندهار میباشد؛ مواد انفجاری نوع فشاری و سایر مواد انفجاری تعبیه شده غیرانتحاری سبب اکثر تلفات ملکی منسوب به استفاده عناصر مخالف دولت از مواد انفجاری تعبیه شده در این ولایت شده است. عناصر مخالف دولت با هدف قرار دادن نیروهای طرفدار دولت در ساحات مزدحم ملکی با استفاده از مواد انفجاری تعبیه شده نوع کنترل از راه دور نیز، به خصوص در ولایت قندهار، کماکان به افراد ملکی آسیب می رسانند.

^{۲۰} یوناما به تعداد ۱۴۱ مورد تلفات ملکی (۳۱ نفر کشته و ۱۱۰ نفر مجروح) ناشی از حملات انتحاری و سایر حملات با استفاده از مواد انفجاری تعبیه شده در ولایت ننگرهار را ثبت نموده است.

چارچوب حقوقی

یوناما تأکید می کند که حملات علیه مردم ملکی و همچنان استفاده بدون تفکیک از حملات انتحاری و سایر حملات با استفاده از مواد انفجاری تعبیه شده، نقض سریع حقوق بشردوستانه بین المللی است که میتواند جرایم جنگی تلقی شود.^{۲۱} یوناما یکبار دیگر به عناصر مخالف دولت خاطر نشان میسازد که حقوق بشردوستانه بین المللی حملاتی را که باعث کشته شدن، مجروحیت و یا آسیب رسانیدن طرف های جنگ به افراد یا اهداف ملکی گردد و یا تأثیرات مخرب آن بالای مردمان ملکی بیشتر از اهداف نظامی مورد هدف باشد، منع قرار داده است.^{۲۲} یوناما از عناصر مخالف دولت میخواهد تا استفاده از مواد انفجاری تعبیه شده، منجمله کارگیری از آنها در جریان حملات انتحاری و پیچیده را در همه ساحات ملکی بطور فوری متوقف سازند.

یوناما یادآور می شود که مواد انفجاری تعبیه شده نوع فشاری که توسط تماس قربانی منفجر می شود، اگرچه اساساً توسط عناصر مخالف دولت بمنظور هدف قرار دادن نیروهای ملی امنیتی افغانستان استفاده می گردد، اما ذاتاً بدون تفکیک اند زیرا تأثیرات ناشی از انفجار آن را نمی توان به سمت هدف خاصی سوق داد. علاوه بر این، مواد انفجاری تعبیه شده نوع فشاری در راه های عمومی جاسازی می شوند که روزانه توسط افراد ملکی مورد استفاده قرار می گیرد. بنا بر این، استفاده از آنها تخطی جدی از حقوق بین المللی بشردوستانه بوده و می تواند جرم جنگی محسوب شود.^{۲۳}

^{۲۱} جرایم جنگی شامل ارتکاب اعمالی می شود که ماده عمومی ۱۳(۱) ارتکاب آن علیه اشخاصی که در خصومت ها شرکت نمی کنند را منع قرار داده است؛ این اعمال شامل تعرض علیه جان و اشخاص می شود؛ اعمالی که ارتکاب آن در پروتوکول الحاقی ۲، ماده ۲(۴)؛ و حملات عمدی بالای اشخاص ملکی و دارائی های ملکی نیز جرایم جنگی محسوب می شود. به اساسنامه محکمه بین المللی جزایی، مواد ۸(۲)(ج)، ۸(۲)(ه)، ۸(۱)؛ مطالعه حقوق عرفی بشردوستانه بین المللی آی سی آر سی، قاعده ۱۵۶ مراجعه شود. اگرچه اساسنامه محکمه جزایی بین المللی حملات بدون تفکیک و نامتناسب در منازعات مسلحانه داخلی را با صراحت جرم نمی شمارد، ولی اینگونه حملات می تواند در بعضی حالات حمله مستقیم بالای افراد ملکی استنتاج شود. برای مثال، مراجعه شود به قضیه شماره ۸۹۸۱۲-۸۲۹-۸۱۲-سارنوال علیه ستانسلوف گلچچ، فیصله استیناف مورخ ۳۰ نومبر ۲۰۰۶، فقره های ۱۳۲، ۱۳۳. همچنان مراجعه شود به مطالعه حقوق عرفی بشردوستانه بین المللی آی سی آر سی، قاعده ۱۵۶. مراجعه شود به اساسنامه محکمه بین المللی جزایی مواد ۲(۸)(c)، ۲(۸)(e)(i)؛ دعوای غارنوال علیه دوسکو تادیچ، آی تی - ۹۴ - ۱، فیصله دیوان استیناف در مورد دفاعیه استیناف میانجی گری در مورد حوزه قضایی، ۲ اکتوبر ۱۹۹۵، فقره ۱۲۰ - ۱۲۷.

^{۲۲} این موضوع بطور ضمنی در ماده مشترک ۳؛ مواد ۳ و ۱۴ پروتوکول الحاقی دوم بیان شده است. همچنان مراجعه شود به پروتوکول الحاقی اول، ماده ۵۱، ۸۵(۳)(ب) (در منازعات مسلحانه داخلی قابل تطبیق نیست اما به عنوان قاعده عرفی بین المللی پذیرفته شده است - مراجعه شود به حقوق عرفی بشردوستانه بین المللی، آی سی آر سی، قواعد ۱، ۱۴، ۱۵، ۱۵۴).

^{۲۳} به پروتوکول الحاقی ۱، ماده ۵۱ (به منازعات مسلحانه داخلی قابل تطبیق نیست اما به عنوان قانون عرفی بین المللی پذیرفته شده است)؛ تعدیل پروتوکول ۲ به کنوانسیون سلاح های متعارف مشخص، ماده ۸(۳)؛ و پیمان اوتاوا در مورد ماین های ضد پرسونل، پیش گفتار و ماده ۱ مراجعه شود. همچنان به مطالعه حقوق عرفی بشردوستانه بین المللی آی سی آر سی، قاعده ۱۱)؛ دعوای غارنوال علیه دوسکو تادیچ، آی تی - ۹۴ - ۱، فیصله دیوان استیناف در مورد دفاعیه استیناف میانجی گری در مورد حوزه قضایی، ۲ اکتوبر ۱۹۹۵، فقره ۱۲۷ مراجعه شود.

گزارش ویژه افغانستان: افزایش آسیب ناشی از استفاده عمدی و بدون تفکیک از مواد انفجاری تعبیه شده - اکتوبر ۲۰۱۸

در نهایت، حملاتی که در آن افراد ملکی عمداً هدف قرار می گیرند، قتل افراد ملکی تخطی جدی از حقوق بین المللی بشردوستانه است که می تواند جنایات جنگی محسوب شود.^{۲۴} علاوه بر این، انجام حملات گسترده یا سیستماتیک علیه یک قشر از افراد ملکی (بشمول اقلیت های مذهبی و یا قومی) که در آن، افراد ملکی عمداً کشته می شوند، می تواند جنایت علیه بشریت تلقی شود.^{۲۵} همچنان، حقوق بشردوستانه بین المللی و حقوق کیفری بین المللی، حملات علیه عبادتگاهها که سرمایه های فرهنگی را تشکیل می دهند،^{۲۶} و نیز حملاتی که در آن مرتکبین خود را بشکل افراد ملکی در آورده و یا موقف آنان را به خود اختیار می کنند تا حملات شانرا انجام دهند، ممنوع قرار داده است.^{۲۷}

پیشنهادات

یوناما عناصر مخالف دولت را ترغیب می کند که هدف قراردادن عمدی افراد ملکی و اهداف ملکی بشمول مقامات دولتی که خدمات ملکی را انجام می دهند، مدافعان حقوق بشر، قضات، ژورنالستان، سارنوالان و کارمندان که خدمات اولیه کمک رسانی را انجام می دهند را بطور عاجل متوقف سازند.

با توجه به خطر قابل توجهی که از ناحیه حملاتی با انگیزه های فرقه ی متوجه جمعیت اقلیت مسلمان شیعه است، یوناما پیشنهاد می کند که حکومت افغانستان تلاشهایش برای محافظت از این جمعیت را منجمله از طریق بهتر نمودن تدابیر امنیتی و محافظتی موجود، تقویت میکانیزم های جلوگیری کننده، و تامین هر چه بهتر هماهنگی و ارتباط با جمعیت مسلمان شیعه، افزایش دهد.

عناصر مخالف دولت در مطابقت با مکلفیت شان طبق حقوق بشردوستانه بین المللی، باید از استفاده بدون تفکیک و نامتناسب تمام انواع مواد انفجاری تعبیه شده، بشمول مواد انفجاری تعبیه شده در بدن انسان و مواد انفجاری تعبیه

^{۲۴} ماده مشترک ۳، پروتوکول الحاقی ۲، ماده های (۲)۴، (۲)۱۳؛ اساسنامه روم، ماده (۲)۸ (c) حقوق عرفی بین المللی بشردوستانه صلیب سرخ، قاعده های ۱، ۶، ۸۹، ۱۵۶.

^{۲۵} بطور مثال، جرایم علیه بشریت در ماده ۷ اساسنامه روم چنین صراحت دارد: قتل، براندازی و یا شکنجه در برابر یک گروه مشخص و دسته ای از مردم بنابر ملاحظات سیاسی، نژادی، ملی، قومی، فرهنگی، مذهبی، جنسیت و یا سایر ملاحظات. و همچنان عملکرد های غیرانسانی جهت آسیب رسانیدن عمدی و یا جراحت شدید به جسم، روح و یا صحت روانی که در جریان حملات مستقیم و یا سیستماتیک علیه افراد ملکی بطور عمدی وارد میگردد.

^{۲۶} پروتوکول الحاقی دوم ماده ۱۶. همچنین مراجعه شود به مطالعه حقوق عرفی بین المللی بشر دوستانه ICRC، قاعده ۳۸. اساسنامه روم، ماده (۲)۸ (الف) (iv) در منازعه مسلحانه غیر بین المللی "عمداً هدف قرار دادن ساختمان های مختص شده به امور دینی [...] آثار تاریخی [...] به شرطیکه آنها اهداف نظامی نباشند" را جرم قرار داده است؛ کنوانسیون بین المللی حقوق مدنی و سیاسی، ماده ۱۸.

^{۲۷} مطالعه حقوق عرفی بین المللی بشر دوستانه ICRC، قاعده ۶۵. اساسنامه روم، مواد (۲)۸ (b) و (vii) (xi) و (۲)۸ (ix) (e) انواع مختلف نیرنگ را جرم شمرده است.

گزارش ویژه افغانستان: افزایش آسیب ناشی از استفاده عمدی و بدون تفکیک از مواد انفجاری تعبیه شده – اکتوبر ۲۰۱۸

شده در وسایط نقلیه در حملات انتحاری و حملات پیچیده در مناطق پر رفت و آمد افراد ملکی خوداری نموده و بطور عاجل استفاده از مواد انفجاری تعبیه شده نوع فشاری را متوقف بسازند.

یوناما پیشنهاد می کند که حکومت افغانستان، با حمایت نیروهای نظامی بین المللی و همکاران بین المللی اش، به تقویت ظرفیت نیروهای ملی امنیتی افغانستان در فرماندهی، کنترل و اجرای عملیات های مؤثری مبارزه با مواد انفجاری تعبیه شده و عملیات های خنثی سازی آن مواد، به شمول استحصال آنها، ادامه بدهد و حکومت منابع مورد نیاز را برای اطمینان از تطبیق کامل استراتژی ملی مبارزه با مواد انفجاری تعبیه شده، فراهم سازد.

یوناما پیشنهاد می کند که نیروهای نظامی بین المللی و همکاران بین المللی نیز به حمایت شان از نیروهای ملی امنیتی افغانستان جهت تقویت ظرفیت آنها برای علامت گذاری، پاکسازی و منهدم کردن مواد انفجاری باقی مانده از جنگ در مطابقت با مکلفیت های افغانستان و سایر دولت هایی که از سلاح های انفجاری استفاده می کنند براساس حقوق بشر دوستانه بین المللی و پروتکل پنجم کنوانسیون ۱۹۸۰ راجع به سلاحهای متعارف مشخص، ادامه دهند.

اصطلاحات

عناصر مخالف دولت: عناصر مخالف دولت تمامی افراد و گروه‌های مسلح و یا مخالفین مسلح را که در حال حاضر در درگیری‌های نظامی علیه دولت افغانستان و یا نیروهای نظامی بین‌المللی سهم دارند، در بر می‌گیرد. این اصطلاح، همچنین به کسانی اطلاق می‌شود که به عنوان "طالبان" یا افراد و گروه‌های منسجم و مسلح غیر دولتی که به شکل مستقیم در منازعات مسلحانه سهم گرفته و با مشخصات یا هویت‌های مختلف شناخته می‌شوند، مانند شبکه حقانی، حزب اسلامی، جنبش اسلامی ازبکستان، اتحاد جهاد اسلامی، لشکر طیبیه و جیش محمد، گروه داعش و سایر گروه‌های شبه نظامی و گروه‌های مسلح که به دنبال اهداف سیاسی، ایدئولوژیک و یا اقتصادی می‌باشند، به شمول گروه‌های مسلح جنایتکار که به طور مستقیم در اعمال خصمانه به نمایندگی از یک طرف درگیر فعالیت می‌نمایند.

مواد انفجاری تعبیه شده: بمبی که برخلاف روش متعارف نظامی ساخته و یا جاسازی شده باشد. مواد انفجاری تعبیه شده در کل به چهار کتگوری تقسیم می‌شوند: مواد انفجاری تعبیه شده که با هدایت فعال می‌شوند، مواد انفجاری تعبیه شده که با تماس قربانی فعال می‌گردد، مواد منفجره جاسازی شده در بدن فرد انتحار کننده و سایر انواع مواد انفجاری تعبیه شده.

مواد انفجاری تعبیه شده که با هدایت فعال می‌شوند - این نوع مواد منفجره از راه دور با استفاده از امواج رادیویی و یا ریموت کنترل عمل می‌کند و عاملین آنرا قادر می‌سازد تا وسیله‌ی از قبل جاسازی شده را در زمان دقیق که هدف در ساحه مورد نظر وارد می‌شود، منفجر سازند.

نوع ماین‌های کنترل از راه دور شامل ماین‌های منفجر شونده توسط استعمال کننده، مانند مواد انفجاری تعبیه شده کنار جاده و یا مواد منفجره که روی حیوانات و یا اشیای دیگر از قبیل وسایط نقلیه، بایسکل، موتر سایکل، و مرکب‌ها تعبیه و جاسازی می‌شوند، میباشند. مواد انفجاری تعبیه شده نوع مغناطیسی موادی اند که توسط مغناطیس یا سایر مواد نصب گردیده و شامل کتگوری فرعی مواد انفجاری تعبیه شده نوع هدایت از راه دور فعال می‌شوند؛ یوناما این نوع مواد منفجره را به گونه جداگانه ثبت می‌کند زیرا نحوه جاسازی آن در افغانستان متفاوت بوده مثلاً در واسطه نقلیه شخص مورد هدف، جاسازی می‌شوند.

مواد انفجاری تعبیه شده که با تماس قربانی فعال می‌شود - نوع مواد انفجاری می‌باشد که با تماس فرد قربانی یا واسطه نقلیه با پتاقی و یا سویچ آن، انفجار می‌کند؛ این سویچ و یا پتاقی می‌تواند به شکل فشاری، یا میکانیزم رفع فشار، تلکی یا وسیله‌ی دیگری که سبب انفجار گردد، باشد.

گزارش ویژه افغانستان: افزایش آسیب ناشی از استفاده عمدی و بدون تفکیک از مواد انفجاری تعبیه شده – اکتوبر ۲۰۱۸

سایر انواع مواد انفجاری تعبیه شده: این کنگوری شامل مواد انفجاری تعبیه شده‌ی کنترل با سیم و مواد انفجاری تعبیه شده ساعتی، و مواد انفجاری تعبیه شده که نوعیت فعالیت آن مشخص نشده است، می شود.

مواد انفجاری تعبیه شده انتحاری: یوناما تلفات افراد ملکی ناشی از حملات گروهی و انتحاری را جدا از معلومات در باره مواد انفجاری تعبیه شده ثبت می کند. این نوع مواد انفجاری تعبیه شده عموماً به شکل مواد منفجره جاسازی شده بر بدن شخص انتحارکننده و یا انتحاری با مواد انفجاری تعبیه شده در واسطه نقلیه می باشند. مواد منفجره جاسازی شده بر بدن شخص انتحاری به این معنی است که شخص انتحارکننده واسکت یا کمربند حاوی مواد منفجره را به تن می کند در حالی که مواد انفجاری تعبیه شده در واسطه نقلیه عبارت از انفجار واسطه نقلیه مملو از مواد منفجره توسط راننده یا سرنشین در داخل واسطه نقلیه یا انفجار مواد منفجره جاسازی شده بر بدن شخص انتحاری راننده یا سرنشین در داخل واسطه نقلیه می باشد.

استحصال مواد انفجاری تعبیه شده: استحصال مواد انفجاری تعبیه شده شامل پروسه ذیل می گردد: تشخیص، جمع آوری، پروسس و توزیع معلومات جمع آوری شده از ساحه انفجار مواد انفجاری تعبیه شده به منظور به دست آوردن اطلاعات قابل استفاده، تقویت طرزالعمل و شیوه مبارزه با مواد منفجره، کاهش منابع شورشیان و استفاده از آن معلومات در روند تعقیب عدلی می باشد. این پروسه در برگیرنده حفظ، تشخیص و ترمیم اجزای سازنده مواد انفجاری تعبیه شده برای آزمایش های تخنیکی، حقوقی، بایومتریک و تحلیلی بوده که توسط نهاد های متخصص و با صلاحیت انجام می پذیرد.